

4
GENOVEFA HA BENONI,

PEDIT DOUE EVIDOMP-NI

Ma ellimp oll mont eun devez,
D'ho cavet etouez an Æles.

BUEZ

SANTEZ GENOVEFA

A VRABANT.

Var an ton ordinal.

M ho suppli, compagnunez,
Da glêvet cana eur vuez,
Da Genovefa e zeo grêt,
Melezour d'an itronezet.

A Vrabant e voa guinidic,
A lignez nobl ha pinvidic;
Christenez mad e voa ive,
Güir zervicherez da Zoue.

Pa voa en e bûgaleach,
Hi a garrie an hermitach;
En eur c'horn a jardin e zad,
Nemet eno n'em gav ervad.

He mam, ouz e c'honsideri,
Eun deiz a c'boulennas outi:
Penos, va merc'hic hermites,
Ha ne deuet-hu qet d'ar pales?

Va mam , e cornic ho jardin
Me a meus eur boqet divin :
M'em eus eno eur melezour ,
An Autrou Sant Yan-Badezour.

Allas ! va merc'hic , emezi ,
C'houi n'en doc'h qet evit souffri :
Ebars en dezert e zeus poan
Ne andurfec'h qet , a gredàn.

Caeroc'h eguet fourdilizen
E voa'r plac'h-mâ , a dra certain ,
Qen a deuet da vit e foltret
Da gass d'an noblanç da velet.

Eur palatin , Siffroi hanvet ,
He renomme en deus clêvet ,
Hac a zisqennas en Brabant
Gant un equipach excelant.

Ractal vel ma voa êruet ,
E ty e zad en em rentet ,
En em bresantas er pales ,
Saludi'r Prinç hac ar Brinces.

Goude o beza saludet ,
E mennad en deus goulennet ,

M'en dije ar Brinces yaouanq
Qent eguet monet a Vrabant.

He zad dont da gonsideri
E voa avantajus ar barti,
A roas carg d'e mam neuze
Da c'hout hac hi a zemeje.

Va merc'h, prest en em brepare,
Eru zo ur Prinç d'ho qüelet;
Eur Palatin a voad huel,
Qender-gompez d'an Impalaer.

Me ne meus nemet seitec vloas,
Ha dre-ze oun re yaouanq c'hoas,
Ne doun c'hoas nemet eur buguel
Da vont e suit an Impalaer.

Evel an eol pe ar c'hristal,
Ec'h antreas ebars er zal;
Ar Palatin zo estonet
O consideri e guenet.

Gant enor a perseveranç
Ec'h eure dezàn ar reveranç:
He furnez hac e modesti
A voe meurbet d'he fantasi.

Mes pa voe parlantet dezi ,
Var ar sujet d'e demezi ,
E chenchas a liou he bisach :
Ar Palatin en remercas.

—
Ne ouffe den consireri
Peguement a velanconi
A gonserve ar Palatin ,
Gant aoun caont refus diouti.

—
Eur mis anter e zeo padet
Solemniteou an eured ,
Ar zonnerien , ar bal , an danç ,
Vizitou bemdez gant noblanç.

—
Siffroi, c'houi oc'h eus eureujet
Ar gaëra demeus ar merc'het ,
Evit monet ganec'h d'ho ty :
Dioüallit n'e dese anui.

—
Birviqen anui ne devo ,
Evit qeit a ma vezin beo ;
Ne qet evit cavet anui
He goulennàn da zont d'am zy.

—
Siffroi o veza preparet
Da vont da Treves gant e bried ,

A voe gant e dad recevet
Gant calz a joa hac a respet.

Daou vloavez anter e zint bet
Hep bea gant netra tourmantet ;
Bras e voa ar fidelite
A voa etre'n daou bried-se.

Qen a deuas Abderame,
Eun adversour bras d'ar Roue,
Da brometi a dra certen
Massacri an oll gristenien

Biscoas distruch a zoudardet
Evit eur vech na voe güelet :
A dal Sodom ha Bethsabe
Bete Tour epad e arme.

Tri-uguent mil a zoudardet,
Ha daouzec mil a zragoned,
A voa gant Martel dirac Tour,
Ha c'hoas e c'houlenne siconr.

Scrifa a eure d'an noblanç
A Alamagn, a Spagn, a Franç,
Dont d'asista Charles Martel,
A voa General er Brezel.

Siffroi unan ar re vrassa,
A varche ive da guenta,
Hac e voe dezàn discrifet
Manet gant an Alamagnet.

Siffroi al lizer pa velas,
Genovefa a gonfias,
E dieguez, e oll vadou
De gonfidant hanvet Golo.

Neuze, pa voe prest e arme,
E partias en han' Doue,
Hac e voe gant Martel recevet
Gant calz a joa hac a respet.

A drugarez an Eternel
E deut ar victor gant Martel;
Abderame zo bet lazet
En Tour, hac e oll zoudardet.

Pa voe achu ar gombat-mâ,
Da velet e Genovefa
En deveus digasset Siffroi
E zijentil hanvet Lanfroi.

Itron, cetu amâ qêlou,
Lizeriou digant an Antrou;

Er paqat e zeus eur presant
A dall eur somm bras a arc'hant.

Lavarat a ra d'an Itron
E za'n Autrou da Avignon
Ha da Narbon, vit qemeret
Roue bras ar Sarazinet.

Evel ma clêvas qementse
E zê c'hoas e goas d'an arme,
E scrifas buan dre Lanfroi,
Eul lizer goal drist da Siffroi.

C'houi, Siffroi a zo en arme,
En danger bras eus ho pue;
Mes ho Genovefa a zo
En qer bras danger gant Golo.

Penevert ne meus qet a c'hoant
Prononci comzou insolant,
Me lavarfe ar proposiou
A glêo an Itron gant Golo.

Golo a voa eun Intandant
A voa bemde comunamant
En compagnunez an Itron,
En despet d'he ompinion.

Tol eves, papillon bian,
Rac na vez losqet gant an tân,
An tân eus an impurete,
A zo ez calon nôz ha de.

Ma sònchfes en devotion
Hac en modesti an Itron,
Ne laqafes qet da speret
Da garout nep na garo qet.

Pa vel ervat ar mechant-màn
N'el qet deceo ar brinces-màn,
Ar soupçon en deveus sònjet
Laqat en calon e fried.

Amâ eo güelet an impi
O commanç c'hoari e drajedi :
Embêr e velfot, christenien,
E oll draitourach pen-da-ben.

Eur c'heguiner a voa en ty
A bell a voa o servichi ;
A voa caret gant an Itron,
Abalamour m'oa den güirion.

Rêi a eure an Intendant
D'ar c'heguiner commandamant

Mont d'e c'hampr, pa vije cousqet,
Hac e laqat o c'hemeret.

Caër o d'oa'n daou innoçant-se
Qemer an douar hac an êe
Da zonet eno da destou
Eus a dreitourezou Golo.

Allas ! allas ! ouz ar gibet
Mervel, paour qèz, a vezo ret ;
Ni a rai pinijen hon daou
Eus a dreitourezou Golo.

Qemeret voe ar c'heguiner.
Hac én laqeat prisonnier,
Genovefa a voe laqet
Ebars en eur gambr alc'huez
Eno e combate oute,
Abalamour d'ar chastete.

Scrifra ra Golo lizerou,
Ha cass messajer d'an Autrou,
Da lavaret voa recevet
Gant ar c'heguiner e bried.

Scrifra a eure an Autrou
Da laqat Drogan d'ar maro,

Laqat Genovefa ive
Er prison, qent ma êruje.

Pa voe bet pemp mis'er prison,
Neuze vouilloudas an Itron ;
Hep sicour, na goulou, na tân,
Hi a c'hanas e mab bian.

Incontigant ma voe ganet,
E gristeni e deveus grêt,
Gant aon na varvje diganti,
Hac en he hanvas BENONI.

Sevel eure Golo ar brud,
Communamant etouez an dud
Penos Siffroi a voa beuzet
O sònjâl cavet e bried.

Cass a eure e vagueres
Da c'houlen digant ar Brinces
Ma carje dont de eureuji,
E roje liberte dezi.

Ar Zantez a voa qelennet
Gant ar Rouanez eus ar bed :
Ebars er gampr pa antreas,
Eur façad dezàn a roas.

Ennes eo-ta al lealdet .
A poa da Siffroi prometet.

Ma vijes fidel, emezi,
Pa voas iaqet da vestr em zi,
Te a vije recompanset
Pa vije êru va fried.

Eruout a ra lizeriou
E tistro d'ar guêr an Autrou :
Pa glêo Golo e teu ar C'homt,
E za da Strاسبoug d'e rancontr.

Mont a ra da dy eur sorcerez,
Hac a voa c'hoar d'e vaguerez,
Ha rêi dezi aour hac arc'hant
Qement ha ma vije contant.

M'em eus eur melezour ardant,
Eme ar sorcerez mechant,
Hac a raï da Siffroi güelet
Ar pez n'en deo qet c'hoarvezet.

Pa voe sur demeus e affer,
E yas joaüs ebars en kær ;
Ma voe gant ar C'homt recevet
Gant calz a joa hac a respet.

Neuze en tennas a gostez
Da c'hout outàn ar virionez
Var ar sujet eus e bried,
A rent e galou contristet.

Golo a lavaras dezàn :
Ne douetit qet, emezàn :
Demeus e infidelite,
A zo prejudiç d'ho pue.

Ouspen, eme an den mechant,
Me anavez eur vreg vaillant,
A zisqüezo en ho presanç
Qement zo grêt en hoc'h absanç.

Siffroi neuze ouz e glêvet,
A zo contantet e speret,
Evel darn eus ar gristenien
O tont da gredi sorcerien,

Monet a rejont assambles
O daou da dy ar sorcerez,
En eun toul dindan an douar,
Elec'h ne voa nac eol na loar.

Ar sorcerez a allumas
Diou c'houlaouen gaër a goar glas,

Leiz eur bezel demeus a zour,
Laqat ennàn eur melezour,
E ra dezàn teir güech guelet
Ar c'heguiner gant e bried.

Neuze ec'h ordren da Golo
Da vont d'e laqat d'ar maro,
Hi hac e mabic Benoni;
Ro dê ar maro a guiri.

Golo sur demeus e affer,
A zistroas joaüs d'ar guêr,
A lavaras d'e vagueres :
Grêt ar vech-mâ eus ar Brincez.

Roet e setañ gant e fried,
Evit ma vije distrujet :
Hi hac he mabic Benoni
A varvo sur em fantazi.

Eur plac'h yaouanq a voa en ty,
Eur verc'h dezi o servichi,
Touchet eus a gompasion,
A yas da gavet an Itron.

Allas ! emezi, va mestrez,
Grêt ar vech-mâ eus ho puez !

Deut ê ar setanç gant Golo
Evit ho laçat d'ar maro.

Lavarit din , va mignonez ,
Petra vo grêt d'am buguel qèz !
Allas ! va mestrez , emezi ,
Mervel a rai , qercoulz ha c'houi.

Va mignonez , mar am c'heret.
Grit eur blijadur em reçet :
Digassit din liou ha paper ,
Evit ma scrifin eul lizer.

Evit ma scrifin eur billet
Da laret adieu d'am pried ;
Pa vezo Golo o coannia,
C'houi ello donet davintâ ,
Hac e deuler em c'habinet :
Eur c'houlz benac e vo cavet.

Adieu , emezi , va fried ,
Me ya d'ar maro en ho reçet :
Biscoas ne meus gret resistanç
Da souffri d'hoc'h oboissanç.

Rêi a eure an Intendant
Da zaou vevel commandamant

En eur c'hoad monet d'o laza ,
Ha da zigas o zêod dezâ.
Sevel a eure qent an de ,
Ha cassa gantàn an daou den-ze.

Pa voent êruet er prison ,
E voe divisqet an-Itron ,
E rojot dezi var e zro
Eur gos vantellic d'e golo.

Pa voant êru ebars er plaç ,
Unan a den e gontel noas
Evit laza e Benoni
Voa etre e divrec'h ganti.

Ne doa lavaret guer ebet ;
Neuze e commanças prez eg ;
E za d'an daoulin diraze
D'o supplia, en han' Doue ,
He laza qent eguet e buguel ,
Ne renqje qet diou vech mervel.

An daou zervicher gant truez
A lêzas gante o buez ;
Ha goude o zrugarecât ,
Ec'h antreas don en eur c'hoad.

En eur rivier, pa dremenas,
Diamant Siffroi a daulas
Da reded gant an dour coulant,
Pa voa caus demeus e zourmant.

—
Evit, emezi, n'am bo qet
En hep feçon poan o velet
Ar merc-se eus hon union
Epad hor separation.

—
An diou nôs qenta a so bet
Dindan eun derven o cousqet,
Hep souffri na poan nac anui,
Nemet damant d'e Benoni.

—
Eun druez a voa e c'hlêvet,
Pa en em gavas dilêzet.
Allas ! emezi, va buguel,
Er vech-mâ e ranqi mervel.

—
Güerc'hez Vari, petra a rin !
Ne zeus mui a lèz em peultrin ?
Ne denn gantàn nemet ar goad !
Ne gav mui ur strill a lèz mad !

—
O va Doue oll-buissant !
Ho pet soign eus an innoçant ;

Roit dezàn ar mân da zêbri,
Vel ma roit d'ar malvrini.

Neuze e tisqen ar Verc'hez
Er c'hoad da gavet ar Zantez,
Da zigass dezi eun heizez,
A voe d'ar buguel maguerez.

Qemerit ho mabic christen,
Ha deut da guichen ar feunteun;
Cetu aze dêc'h eun heizez
A vo d'ho puguel maguerez.

Ar bleizi, al loened mechant
A voe dezi oboissant :
Bembdez e teuent d'e enori,
Ha da renta bizit dezi.

Er c'hoad e voa eur porc'hel güez
A deue d'e güelet bemdez,
Da durial an douar dezi,
Da gavet qeler da zêbri.

Pa voe an daou vloas tremenet;
Eun Æl a zo deut d'e güelet,
Hac a ro dei eur groas arc'hant,
Hac eur grucifi olifant,

Courach, va merc'h, na scuizit get
Eun deiz e viot delivret :
Preparent eo ar gurunen
A yêlo eun deiz var ho penn.

Pa voe ar pemp bloas tremenet,
Da oüela eo en em laqet ;
Var e daoulin dirac ar groas,
Evelen outi e comzas :

Penos, emezi, va Doue !
Hac er c'his-màn e chomin-me !
Ha ne dê get avoalc'h pemp bloas
Da veza bet er poanniou bras ?

P'am be tânet hoc'h ilisou,
Ha ranverset hoc'h auteriou,
Em bije ho coler appezet
Gant an daëlou a meus scuillet.

Petra, va Doue, a meus grêt
Da veza crenn abandonet ?
Dija e meus ancounac'hêt
An usach am boa da brezec ;
Mes muia tra a gresq va foan,
E zeo va buguelic bian.

Ar grucifi, die viracl bras,
Evelen outi a gomzas;
Ha me va merc'h, petra meus grêt
Da veza ouş eur groas staguet?

Güir eo ho mab a gresq ho poan;
Va hini n'en dê qet bian,
Güelet va Mam, Yan, Madalen,
Rannet o c'halon em c'hichen.

Cetu ar Zantez consolet
Gant ar voez a Zalver ar bed;
Ne c'houlen mui nemet poaniou,
Hac ar c'hruella tourmantchou.

Pa voa eun devez an Autrou
O sellet eus e baperou,
Ec'h êruas gant ar billet
E devoa scrifet e bried.

Ne ouffe den consideri
E c'hlac'har e velanconi
Tost e voe d'e galon ranna,
Pa lennas an tam paper-mâ.

Siffroi n'en deus mui^ga repos;
Na ell cousqet na deiz na nôs,

Gant eur voez a lavar dezâ³:
Te zo eun den ar c'hruella¹;
Te c'heus lazet da vab ena,
Ha Drogan ha Genovefa.

En em laqat a ra express
Da vont d'ar chasse eun devez;
Ha ma rancontras eun heizez
En rentas en coad ar Gomtez.

Er c'havarn eo en em dec'het,
Adrén qein ar Zantez cuzet;
Siffoi a voe estonet bras,
Form eur femelen pa velas.

Pa velas form eur femelen,
Hac eun eizez en e c'hichen,
Eur voez a lavaras dezàn :
Siffoi, Genovefa houmàn.

Perac oc'h aze er guis-se,
Er form-ze gant al loened goue?
Me zo eur vreg eus a Vrabant,
A zo seiz vloas zo en tourmant;
A zo seiz vloas zo retiret,
Gant aon rac coler va fried.

Greg a Vraban, din leveret,
Ac'hanoc'h-hu pe hano a ret ?
Genovefa e voan hanvet,
Eur Palatin voa va fried.

Cri vije'r galon na vouelje,
Tost d'ar c'havarn nep a vije
Güelet ar Prinç hac ar Brinces
Ha semplet o daou assambles.

Ha pa voant o daou disemplet,
Ar Prinç goulen eus e bried :
Pelec'h e m'ân ar c'hrouadur
En deus eun tad qen dinatur ?

Siffroi, beo ê, dre c'hraç Doue :
Cetu e vagueraz aze...
Incontinent pa zistroas,
En e c'hichen en er c'havas,
Hac eun dornad qeler gantâ
Da rêi d'e vam evit leina.

Ordren a ra d'e vevellou
Mont d'ar guêr da vit habijou,
Hac eur c'haros eqipet mat,
Evit donet prest d'ho c'herc'haf.

Bevet o deveus assambles
Ur bloa gant calz a zantelez.
Genovefa a zecedas,
Ar prinç hac e vab a chommas.

Ma ejont o daou assambles
Da dremen ar rest o buez
Er plaç ma voe Genovefa,
D'ober pinijen ar vrassa.

Genovefa, ni ho suppli
Da gavet sònj ac'hanomp-ni;
Trois divarnomp an teir goalen :
Brezel, qernez, hac ar vocen.

Amen.

E MONTROULEZ,
E ty LÉDAN, ru ar Pave.